

Operation: Fiskestopp

OVISS FRAMTID Det livsavgörande fisket i Senegal hotas när naturresursen försvinner. Ett nytt samarbete ska förändra den negativa trenden.

Trålarna tar upp vår fisk och exporterar den. De för ut alla pengar ur Senegal, säger Rodwan El Ali, innan han plöjer genom vågorna i den lilla utombordaren med två Yamaha-motorer – på väg mot några av de 18 trålare som siktats under natten.

I gryningsljuset har han nyss lämnat Jairo Mora Sandoval (JMS), en gammal fiskebåt, som numera används av miljöorganisationen Sea Shepherd till att patrullera Atlanten utanför Senegals kust. Medan JMS tuffar fram i sju knop så är följebåten med sina många hästkrafter betydligt snabbare.

– De har stängt av sina AIS, ropar Rodwan El Ali. Trålarna har inte sina AIS-system (Automatic Identification System) som används till att identifiera fartyg på slag, vilket gör Sea Shepherd-besättningen misstänksam. Miljöorganisationen har sedan början av året inlett ett samarbete med Senegals regering.

Kampanjen går ut på att hjälpa till att patrullera landets 70 mil långa kustlinje. Målet: att sätta stopp för utländska trålare från bland annat EU, Ryssland, Kina och Sydkorea som genom sitt, i många fall illegala fiske, utnyttjar vattnen utanför Västafrika – som

är bland de fiskrikaste i världen. Ett exempel är den ryska trälaren Oleg Naydenov som vid ett flertal tillfällen fiskat utan tillstånd – bland annat utanför Senegal. I början av januari bordades hon av senegalesisk militär, fördes till Dakars hamn och släpptes mot en miljon dollar i borgen – i väntan på rättegång. Ett par timmar senare är Rodwan El Ali tillbaka, med fotografier på trälarnas nummerplåtar – som han lämnar över till de två senegalesiska inspektörerna från fiskeriministeriet som är med ombord. De jämför bilderna med sina listor och kommer fram till att samtliga båtar har licens – den här gången.

Inom kort kommer Sea Shepherd ha tillgång till ett nytt vapen i kampanjen: ett förarlöst flygplan.

– En drönare håller på att byggas, och när den är klar kommer vi att kunna spana över ännu större havsytor, förklarar Rodwan glatt.

Med ombord på JMS finns även Sea Shepherds kampanjledare Lamya Essemlali. För två år sedan träffade hon Rodwans pappa – Haidar El Ali som då var Senegals miljöminister.

– Han sa att Senegal hade stora problem med illegalt fiske, och att det hade varit bra om Sea Shepherd kunde komma hit och hjälpa till att motarbeta det, berättar Lamya.

De svartbruna ögonen ser allvarliga ut när hon berättar om "den universella girigheten" som ligger bakom rovfisket. Lamya, som har sin bas i Paris, länkar samman bristen på fisk med invandringen till Europa.

– Människor emigrerar när de inte längre kan försörja sig på havet, säger hon och klargör:

– Afrika är en rik kontinent – vi måste sluta suga ut dess naturresurser. De flesta vill inte flytta härifrån, men de har inga andra val.

Människor vänder sig om och ler när Haidar El Ali i rask takt promenerar förbi dem på väg mot sitt kontor i regeringsbyggnaden i centrala Dakar. Som nytilträd fiskeriminister sticker han inte bara ut i sin blommiga skjorta, han kallas redan "den folkliga ministern" eftersom han har som vana att besöka fiskesamhällen längs kusten. Genom samarbetet med Sea Shepherd har Haidar El Ali stora planer för sitt lands fiskepolitik.

– Sea Shepherd snackar inte, de agerar. Precis som jag, säger Haidar med ett skratt.

På sitt kontor berättar han om de nya fiskelagarna som kommer att gälla från april. Marina reservat ska införas – där fiskarter ska kunna föröka sig. Reglerna innefattar även fiskestopp några månader om året för sardinella (afrikansk sardinell) och bläckfisk som tillhör de viktigaste arterna, samt förbud mot att utfärda nya fiskelicenser. Problemet är att Senegal är ett fattigt land, och en fiskelicens kostar 15 000 euro om året – med utbredd korruptionen som följd.

– Det finns hajar inom regeringen som tjänar stora pengar på fiskelicenser, klargör Haidar.

Fiskeministern Haidar El Ali i sitt arbetsrum på ministeriet i centrala Dakar. FOTO: BRUNO EHRS

Slaktade hammarhajar i Kayars fiskeläger. Senegal är ett fattigt land, och en fiskelicens kostar 15 000 euro om året – med utbredd korruption som följd. FOTO: BRUNO EHRS

En annan svår nöt att knäcka är överfiskningen inom det småskaliga fisket – som beräknas stå för en lika stor del av det totala fisket som det industriella.

–Det är 50/50. Jag går runt i byarna och hittar sardinella som är fem centimeter långa, och havsabborrar på tjugo centimeter, säger Haidar och avslutar:

–Den nya lagen gäller alla: vi måste skydda fisken, låta dem få växa till sig!

”
Afrika är en rik kontinent – vi måste sluta suga ut dess naturresurser. De flesta vill inte flytta härifrån, men de har inga andra val.

Lamya Essemlali, kampanjledare

Den salta havsbrisen för med sig den distinkta lukten av fisk, när den drar fram över den långa sandstranden i fiskesamhället Kayar – sex mil norr om Dakar. ”Pirogerna” – de karaktäristiska avlånga träbåtarna, målade i mestadels grönt, gult och rött trängs i strandkanten – fullastade med morgonens

fångst. Tonårspojkar lägger ut tråpålar i vattnet som de rullar upp pirogerna på stranden med. Kayar är ett av landets viktigaste fiskeläger och Haidar El Ali vill implementera stadens fiskepolitik i övriga landet: vilken tydligt förbjuder fångst av fisk under en viss längd beroende på art, samtidigt som fiskarna i byn gemensamt sätter upp klara riktlinjer för hur mycket fisk som får fångas, och där man avstår från att fiska under några månader så att reproduktionen kan ske ostört.

Alassane Mbengue, 47, har fiskat utanför Kayar i 30 år och vet var han ska fiska efter varje art. Han känner till att flodmynningarna för med sig mycket näring vilket lockar till sig fisk. Han vet också att överfiske inte är hållbart i längden.

–Vi bestämmer gemensamt när vi får fiska, och när vi inte ska. Det är bara Kayar som har sådana regler, berättar Alassane, samtidigt som han drar upp pirogen på stranden.

Trots reglerna har det blivit ont om fisk i havet även här. Några arter som hammarhaj ser man knappt till längre, och Alassane tycker att ”alla delar ansvaret”.

–Vi småskaliga fiskare såväl som det industriella fisket. Det måste införas marina områden som aldrig fiskas – där fisken kan få en chans att återhämta sig.

Framtiden ser oviss ut för Senegals fiskare.

Havet är på väg att tömmas. Om vi inte organiserar oss ännu bättre och arbetar tillsammans så finns det ingen framtid, avslutar Alassane.

JOHAN AUGUSTIN

utrikes@svd.se

FAKTA

FOTO: BRUNO EHRS

Senegal och fiske

Senegal är knappt hälften så stort som Sverige, och har en befolkning som närmar sig 14 miljoner.

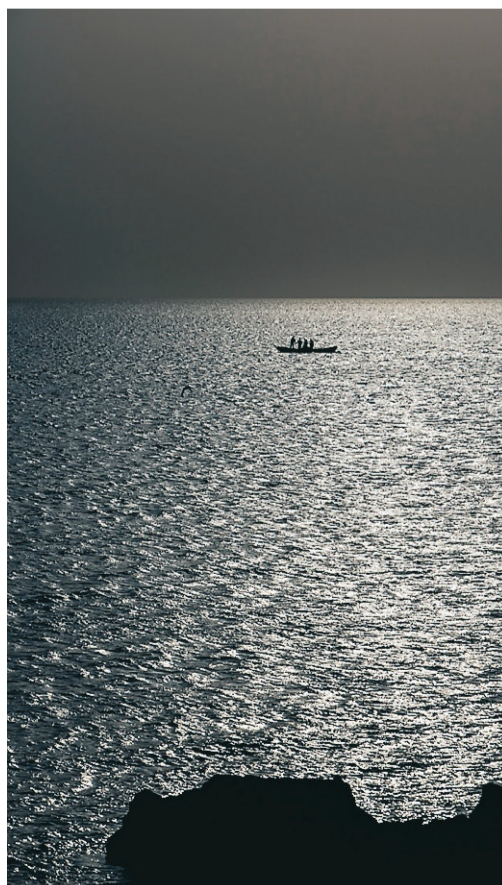
Landets exklusiva ekonomiska zon innefattar 159 000 kvm vatten längs med kustlinjen som är 718 kilometer. De västafrikanska fiskevattnen räknas som bland de rikaste i världen tack vare uppställning (kallt näringsrikt vatten flödar upp till ytan) som sker mellan december och maj och som därmed lockar till sig stora pelagiska fiskstim som sardinella och makrill. Med fiskstimmen kommer också gigantiska trålare, framför allt från EU och Ryssland, 100 meter långa – med kapacitet att fånga och frysa 250 ton om dagen.

Fisken är den största proteinkällan i Senegal och senegaleser äter 28 kilo fisk per person och år, vilket är över EU-genomsnittet och dubbelt så mycket som i regionen. Fisk är grundstommen i ekonomin och 600 000 människor arbetar inom fiske-sektorn – 400 000 inom det småskaliga fisket och 200 000 inom det industriella.

De västafrikanska vattnen har bland den största andelen illegalt fiske i världen: 37 procent av regionens totala fångst. 26 miljoner ton (värt 23 miljarder dollar) beräknas försvinna årligen som illegal fisk.

Senegalesisk lag förbjuder sedan tidigare beviljandet av fiskelicenser till utländska pelagiska trålare. Ett stort problem är att många utländska fartyg från bland annat EU flaggar om sina trålare till senegalesiskt flagg – eftersom det på så sätt lättare går att få nya fiskelicenser. Ett annat sätt att runda restriktionerna för utländska yrkesfiskare är att starta ett ”joint venture” med en senegalesisk partner, vilket gör att fartyget på pappret ägs av ett senegalesiskt företag. I själva verket fortsätter sedan fisket som vanligt. Från och med 2014 gäller en ny lagstiftning för EU:s fiskeflotta. Den nya gemensamma fiskeripolitiken slår fast att EU bara får ingå fiskeavtal med kustnationer som Senegal om det finns ett överskott i fiskbestånden som inte de lokala yrkesfiskarna har kapacitet att fånga.

ENVIRONMENTAL JUSTICE FOUNDATION, FAO, GREENPEACE

Lokala fiskare på väg ut. FOTO: BRUNO EHRS

Kampanjledare för Sea Sheperd i Senegal, Lamya Essemlali. FOTO: BRUNO EHRS